

**Taide- ja
kulttuurialan
ammattijärjestö
TAKUn**

Hallitusohjelma-
tavoitteet

2023–2027

Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKUn hallitusohjelmatavoitteet 2023–2027

Kulttuuri-, taide- ja tapahtuma-alalle on sisäänrakennettuna valoa, sitkeyttä ja ratkaisukykyä, joille on ollut tarvetta viime vuosina koko yhteiskuntaa riepoteleiden kriisien aikana.

Laajaan tietoisuuteen koronakriisin aikana nousseet alaa koskevat työelämän epäkohdat vaativat nyt pikaista korjausliikettä. Samalla on kiinnitettävä huomio siihen, että uudet työnteon muodot ja monityöläisyys ovat yhä yleisempiä, eikä lainsäädäntö ole pysynyt työelämän muutoksen perässä. Nyt on aika kääntää suunta. Oikeat päätökset kasvattavat toivoa ja luovat edellytyksiä taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan kehittymiselle tavalla, joka tukee koko yhteiskuntaa.

Syksyllä 2022

Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry

1. Reilut työ- elämän rakenteet mahdollistavat kestävän ja inhimillisen työelämän.

Tavoitteet:

- Työttömyys- ja sosiaaliturvan on huomioitava oikeudenmukaisesti eri työnteon muodot.
- Palkka-avoimuuden edistämistä on jatkettava.
- Työturvallisuuslaissa on huomioitava psykososiaalinen kuormitus ja mielenterveys.

Nykyinen työttömyys- ja sosiaaliturvajärjestelmä ei tue työelämässä jo kauan sitten tapahtunutta muutosta, jossa itsensä työllistäminen ja monityöläisyys eli eri työnteon muotojen yhdisteleminen ovat yhä yleisempiä. Taide- ja kulttuurialalla monityöläisyys on ollut yleistä pitkään: syksyllä 2021 tehdyn jäsenkyselymme mukaan 49 %:lla oli jokin sivutoimeentulonlähde pääasiallisen työnsä ohella.

28 %

työskentelee
yrittäjinä kulttuuri-
ja luovilla aloilla,
vastaavasti muilla
aloilla **13 %**

[Tilastokeskus,
työvoimatutkimus 2020](#)

60 %

kulttuurialoilla
työskentelevistä on
pysyvä työsuhde,
vastaavasti muilla
aloilla **73 %**

[Tilastokeskus,
työvoimatutkimus 2020](#)

Työttömyys- ja sosiaaliturvajärjestelmää on kehitettävä kokonaisuutena siten, että se on reilu kaikille – myös monityöläisille. Eri työn teon muotojen yhdistämisen on oltava sosiaali- ja työttömyysturvan kertymisen kannalta kannattavaa. Työttömyysturvalakia on muutettava siten, että työssäoloehto ja ansiosidonnaista työttömyysturvaa voi kerryttää yhdessä vakuutusjärjestelmässä riippumatta siitä, onko työtulo ollut yrittäjä- vai palkkatuloa. Tämän mahdollistava yhdistelmä vakuutus on otettava käyttöön hallituskaudella 2023–2027.

Perusteettomista palkkaeroista on päästävä eroon. Tulevalla hallituskaudella on saatettava loppuun palkka-avoimuutta koskeva lakiuudistus. Henkilöstön, henkilöstön edustajien ja syrjintää epäilevien työntekijöiden tiedonsaantioikeuksia palkoista on lisättävä palkkasyrjinnän kitkemiseksi. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakia on muutettava niin, että tasa-arvo- ja yhdenver-

49 % TAKUn
jäsenistä on
monityöläisiä

31 % kärsii
tulevaisuus-
näkökymien
puutteesta

36 % kärsii
työn jatkuvuuden
epävarmuudesta

taisuussuunnitelmaa edellytetään kaikilta yli 5 työntekijää työllistäviltä organisaatioilta.

Työsuojelulakia on päivitettävä siten, että se huomioi myös henkisen hyvinvoinnin. Fyysisen työn lähtökohdista säädetty työsuojelulaki ei tällä hetkellä huomioi henkistä hyvinvointia, vaikka psykososiaalinen kuormitus ja työuupumuksen riski ovat hälyttävän yleisiä työelämässä. Akavan jäsenistä 46 % pitää työuupumusta melko suurena tai suurena riskinä (Akava Works, Työhyvinvointikysely, 2021). Myös Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKUn jäsenkyselystä (2021) kävi ilmi, että taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan asiantuntijoille eniten haasteita työelämässä aiheuttavat työtehtävien pirstaleisuus, kiire ja työn jatkuvuuden epävarmuus.

Työturvallisuuslaissa täsmennyksistä kaipaavat lisäksi epäasiallista kohtelua, häirintää sekä väkivaltaa ja sen uhkaa koskevat säännökset.

47 % kertoo
haasteeksi
työtehtävien
pirstaleisuuden

TAKUn jäsentutkimus 2021

46 %

pitää työuupumusta
suurena tai melko
suurena riskinä

[Akava Works 2021](#)

2. Taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-ala on kasvuala, johon kannattaa investoida.

Tavoitteet:

- Valtion taide- ja kulttuuribudjetti on nostettava vähintään prosenttiin.
- Taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan erityispiirteet huomioivia tukimekanismeja on kehitettävä alan kasvun tueksi.
- Taide- ja kulttuuritapahtumien lipunmyyntiä on vaikeassa taloudellisessa tilanteessa tuettava arvonlisäveron alennuksella.

Kulttuurialan rahoittaminen on kannattava investointi: vahvassa kasvuvaiheessa oleva ala työllistää valtavasti ihmisiä eri sektoreilla ja tuottaa elinvoimaa koko yhteiskunnan hyväksi. Tulevalla hallituskaudella koronapandemian aikaisista sulkutoimista toipuva ala tarvitsee tukea paitsi jälleenrakennukseen, myös uudistumiseen ja hyvässä vauhdissa olevaan kasvuun.

3,1 %

kulttuurin osuus
BKT:sta

vertailulukuina
metsätalouden
osuus on 1,96 % ja
maatalouden osuus
on 0,75 % BKT:sta

[Tilastokeskus 2019 ja 2020](#)

3 %

kulttuurialan osuus
koko maan työllisistä

[Tilastokeskus 2019](#)

Taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-ala on huomattava kasvuala. Taide- ja kulttuuriala työllistää tällä hetkellä noin 120 000 - 130 000 ihmistä, tapahtuma-alalla puolestaan työskentelee kaikkiaan noin 200 000 henkilöä*. Taide- ja kulttuurialan osuus BKT:stä on Suomessa toistaiseksi 3,1 %, mikä on reilusti alle EU:n keskiarvon (4,4 %), joten kasvupotentiaalia on valtavasti.

Alalle on kohdennettava korona-kriisin jälkeisen jälleenrakennuksen tueksi ja kasvun vauhdittamiseksi tuotekehitys- ja investointitukea. Rahoituksessa on huomioitava alan erityispiirteet: kustannukset kertyvät etupainotteisesti, tulot vasta niiden jälkeen.

Taide- ja kulttuurialan perusrahoitus nojaa valtion kulttuuribudjettiin. Kulttuuribudjetti on nostettava vähintään prosenttiin valtion kokonaisbudjetista. Tämä on kustannuksiltaan pieni (122,2 miljoonaa euroa, Taide-neuvosto 2022), mutta vaikutuksiltaan merkittävä teko. Ala tarvitsee pitkän epävarmuuden ajan jälkeen vakautta.

Kulttuuriala työllistää noin

120 000

5,5 x enemmän kuin
metsäteollisuus

1,3 x enemmän kuin
maatalous

[Tilastokeskus 2019](#)

Tapahtuma-ala työllistää

200 000

[Tapahtumateollisuus 2022](#)

Alkavalla hallituskaudella kulttuuritapahtumat ovat jäämässä kestävämpään rakoon: samalla, kun inflaatio heikentää kuluttajien ostovoimaa, energiakriisi aiheuttaa painetta nostaa kuluttajahintoja. Kulttuurin saavutettavuudesta on pidettävä huolta laskemalla kulttuuripalveluiden (esim. pääsylippujen ja harrastusmaksujen) arvonlisäveroa kymmenestä prosentista viiteen prosenttiin.

Kulttuuri on tutkitusti yksi hyvinvointia ja osallisuutta lisäävistä yhteiskunnan tukijaloista, jota ei saa nyt vaarantaa. Osallistumisen ja osallisuuden on oltava mahdollista yhdenvertaisesti koko maassa ja kaikille eri tuloluokissa.

*Tilastokeskuksen kulttuurilukuihin ei sisälly kulttuuritapahtumien kenttää, joka on TAKUlle keskeinen. Tapahtumateollisuus ry puolestaan ilmoittaa toimialansa työllistävän 200 000 henkilöä, mutta mukaan on laskettu mm. catering, joka puolestaan ei kuulu TAKUn kenttään.

Kulttuurialan tilastotiedoissa käytämme lukuja vuodelta 2019, joka oli viimeinen tavalinen toimintavuosi ennen koronakriisiä.

3. Menestyvä yhteiskunta tarvitsee taide- ja kulttuurialan korkeakoulu-tettuja osaajia

Tavoitteet:

- Taide- ja kulttuurialojen korkeakoulutus on turvattava vakaalla rahoituksella.
- Opintojen tukipalveluihin on panostettava.
- Työelämässä olevien osaamisen päivittä-mistä on tuettava lakimuutoksien.

Taide- ja kulttuurialojen koulutusohjelmien perusrahoitus on turvattava valtion tasolla sekä korkeakoulujen sisäisessä rahanjaossa. Leikkaukset ovat vaarantaneet opetuksen laadun, riittävyyden sekä jopa kokonaisia koulutusohjelmia. Tämä on kohtalokasta yhteiskunnan toimintakyvyn, uudistumisen, kulttuuriperinnön jatkuvuuden sekä laajasti monialaisen sivistyksen kannalta, mutta myös yksittäisten opiskelijoiden kannalta. Korkeakouluopiskelijoille on taatava mielekäs ja hyvinvoinnin kannalta kestävä opintopolku.

52 %

pitää ajan puutetta esteenä osaamisen päivittämiseksi

Akava Works 2021

Korkeakoulujen tukipalveluihin ja ohjausresursseihin on panostettava. Saatavilla on oltava yksilökohtaista opinto-ohjausta sekä opiskelijahuollon ja opintopsykologin ammattiapua. Erityistä huomiota on kiinnitettävä valmistumisvaiheessa olevien opiskelijoiden ohjaukseen työelämään siirtymisen kynnyksellä.

Jatkuvan oppimisen mahdollisuudesta on huolehdittava lisäksi työelämässä, jotta taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-ala säilyttää paitsi vetovoimansa työnmurroksessa myös edellytykset kehittymiseen. Työntekijöille on säädettävä oikeus osaamisen päivittämiseen työajalla. Täydennyskoulutuksesta on myös tehtävä verovapaa henkilöstöetu.

Yhteiskunnan kestävässä kasvussa tarvittavasta taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan erityisosaamisesta ja asiantuntemuksesta on pidettävä huolta.

Yli 35 % opiskelijoilla on ahdistusoireita

Yli 41 % opiskelijoista kokee opiskeluuupumusta

64,8 % opiskelijoista on saanut riittämättömästi mielenterveyspalveluja niitä tarvitessaan

Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus KOTT, 2021

Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry on taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan asiantuntijoiden työelämän edunvalvoja. Järjestössä on 3500 jäsentä ja se kuuluu Akavaan sekä Akavan Erityisaloihin.

Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry
Art and Culture Professionals' Trade Union TAKU
Ratavartijankatu 2 A, 00520 Helsinki
www.taku.fi, taku@taku.fi

Lisätiedot:

toiminnanjohtaja Nea Leo,
nea.leo@taku.fi , puh. 044 066 4800

TAKU